

Súd: Okresný súd Revúca
Spisová značka: 7P/30/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6819201329
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Kvetková
ECLI: ECLI:SK:OSRA:2019:6819201329.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Revúca samosudkyňou JUDr. Miroslavou Kvetkovou v právnej veci starostlivosti o maloleté deti: M. Z., O.. XX.XX.XXXX, Y. Z., O.. XX.XX.XXXX, U. Z., O.. XX.XX.XXXX R. Z. Z., O.. XX.XX.XXXX, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, deti matky: C. Z., O.. XX.XX.XXXX, V. E., F. XXXX/X a otca: U. Z., O.. XX.XX.XXXX, V. E., F. XXXX/X o uloženie výchovných opatrení a nariadenie náhradnej starostlivosti takto

rozhodol:

I. Súd maloleté deti M. Z., O.. XX.XX.XXXX, Z. Z., O.. XX.XX.XXXX, U. Z.Ú., O.. XX.XX.XXXX R. Y. Z., O.. XX.XX.XXXX dočasne odníma z osobnej starostlivosti rodičov a maloletým deťom n a r i a d' u j e na dobu 6 mesiacov, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku, pobyt v Centre pre deti a rodiny Hriňová, Krivec 171, 962 05 Hriňová.

II. Súd p o n e c h á v a v platnosti povinnosť otca detí U. Z., O.. XX.XX.XXXX podrobiť sa protialkohollickej liečbe.

III. Súd p o n e c h á v a v platnosti povinnosť rodičov detí spolupracovať s Referátom poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca.

IV. Súd zhodnotí účinnosť výchovných opatrení pred uplynutím 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku.

V. Súd ukladá Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, aby podal súdu správu o maloletých deťoch a o úprave rodinných a sociálnych pomerov maloletých detí, ako aj o plnení uložených povinností rodičmi detí každé 3 mesiace od právoplatnosti rozsudku.

VI. Otec maloletých detí U. Z., O.. XX.XX.XXXX j e p o v i n n ý platiť na maloleté deti M. Z., O.. XX.XX.XXXX, Z. Z., O.. XX.XX.XXXX, U. Z., O.. XX.XX.XXXX R. Y. Z., O.. XX.XX.XXXX, na každé z maloletých detí, výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne, v období pobytu detí v zariadení, vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca, vopred na účet Centra pre deti a rodiny Hriňová, Krivec 171, 962 05 Hriňová.

VII. Matka maloletých detí C. Z.Š., O.. XX.XX.XXXX j e p o v i n n á platiť na maloleté deti M. Z., O.. XX.XX.XXXX, Z. Z., O.. XX.XX.XXXX, U. Z., O.. XX.XX.XXXX R. Y. Z., O.. XX.XX.XXXX, na každé z maloletých detí, výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne, v období pobytu detí v zariadení, vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca, vopred na účet Centra pre deti a rodiny Hriňová, Krivec 171, 962 05 Hriňová.

o d ô v o d n e n i e :

1. Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 12.07.2019 bolo začaté konanie vo veci starostlivosti o maloleté deti vzhľadom na potrebu vyhodnotenia skôr uložených výchovných opatrení.

2. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom rodičov detí, maloletých detí a kolízneho opatrovníka, prečítaním listinných dôkazov - správ kolízneho opatrovníka zo dňa 06.06.2019, 12.07.2019 a 12.09.2019, správ Centra pre deti a rodiny Hriňová zo dňa 04.06.2019 a 09.09.2019, zápisníc z prípadových konferencií zo dňa 18.02.2019 a 17.05.2019, odpovedí na lustrácie účastníkov konania v registri obyvateľov, v Sociálnej poisťovni, v registri priestupkov, rozhodnutí Okresného súdu Revúca č. k. 2T/52/2018-121 zo dňa 28.05.2018, 2T/120/2018-120 zo dňa 13.07.2018 a 2T/46/2019-123 zo dňa 29.05.2019, správy OR PZ Revúca, odboru kriminálnej polície zo dňa 04.09.2019, správy Mesta Revúca zo dňa 06.09.2019, lekárskeho potvrdenia psychiatricky MUDr. Edity Koprdovej, oboznámením sa s celým obsahom spisu, ako aj obsahom pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 4P/53/2018. Vykonal iných dôkazov nebolo do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania navrhnuté. Na základe takto vykonaného dokazovania súd zistil nasledovný skutkový stav:

3. Rozsudkom Okresného súdu Revúca č. k. 8P/24/2013-42 zo dňa 15.07.2013 bolo rodičom uložené napomenutie a bol určený dohľad nad výchovou maloletej M. a jej súrodencov U. a U.. Maloleté deti si opakovane neplnili povinnú školskú dochádzku, rodičia ohrozovali a narúšali riadnu výchovu detí. Deti boli v registri Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca od roku 2011 pre záškoláctvo. Šetrenia a pohovory nevedli k náprave. Rodičia boli trikrát odsúdení za prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže.

4. Rozsudkom Okresného súdu Revúca č. k. 8P/40/2015-21 zo dňa 17.07.2015 bol dohľad nad výchovou maloletého U. zrušený, nakoľko ukončil povinnú školskú dochádzku a nedopúšťal sa protispoločenského konania.

5. Rozsudkom Okresného súdu Revúca č. k. 4P/1/2016-51 zo dňa 13.05.2016 bol ponechaný dohľad nad výchovou maloletej M. a maloletý U. bol na dobu 6 mesiacov odňatý zo starostlivosti rodičov a bol mu nariadený pobyt v zariadení, ktoré plní úlohy odbornej diagnostiky. M. a jej matke bola uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu v rámci výchovného skupinového programu organizovaného Detským kočovým divadlom Drak. V tom čase bol otec detí vo výkone trestu odňatia slobody. U. nechodil do školy takmer vôbec a bol stíhaný za prečin krádeže. U maloletej M. sa počet neospravedlnených hodín znížil, ale až v priebehu súdneho konania. M. vynechávala školu zo zdravotných dôvodov, pre nechúť chodiť do školy, ale aj z dôvodu, že nemala vhodnú obuv, príp. hygienické potreby. M. sa dopustila priestupku krádeže. Matka s deťmi nešla k lekárovi, aj keď boli choré. Matka napriek pretrvávajúcim problémom maloletého U. zo zubami nezabezpečila jeho ošetrovanie u zubára.

6. Uznesením Okresného súdu Revúca č. k. 8P/7/2018-71 zo dňa 03.04.2018 bol dohľad nad výchovou M. a U. ponechaný a bol určený dohľad nad výchovou ďalších maloletých detí - Z., U., R. Y.. Rodičom bola uložená povinnosť spolupracovať s referátom poradensko-psychologických služieb a otcovi detí povinnosť podrobiť sa protialkoholickému liečebnému programu. Výchovné opatrenia boli uložené z dôvodu zanedbávania povinnej školskej dochádzky deťmi, z dôvodu protispoločenskej činnosti maloletého U., ako aj z dôvodu zistených nedostatkov v starostlivosti o maloleté deti. U. bol odsúdený za trestný čin krádeže, dopustil sa štyroch priestupkov, okrem iného jazda na bicykli pod vplyvom alkoholu. Otec detí bol odsúdený za prečin krádeže, vo zvýšenej miere požíval alkoholické nápoje. M. nechodila do školy pre zdravotné problémy, nechúť chodiť do školy, často trpela bolesťami zubov a teplotami. Aj ostatné deti zanedbávali povinnú školskú dochádzku. Počas sociálnych zisťovaní v rodine ako aj v škole boli deti zanedbané, špinavé, vyskytli sa u nich vši, tento problém pretrvával v rodine od januára až do marca. Deti nemali dostatočne zabezpečené hygienické potreby, deťom chýbala riadna zimná obuv.

7. Rozsudkom Okresného súdu Revúca č. k. 4P/53/2018-85 zo dňa 18.12.2018 bol zrušený dohľad nad maloletým U., nakoľko ukončil povinnú školskú dochádzku a nedopúšťal sa protispoločenského konania. Súd zároveň M., Z., U. a Y. dočasne odňal z osobnej starostlivosti rodičov a bol im nariadený na dobu 6 mesiacov pobyt v Centre pre deti a rodiny Hriňová. Otcovi detí súd uložil povinnosť podrobiť sa protialkoholickému liečebnému programu. Výchovné opatrenie pobytového charakteru bolo uložené z dôvodu, že dohľad nad výchovou detí neplnil svoj účel, deti naďalej zanedbávali povinnú školskú dochádzku a rodičia nedokázali deťom zabezpečiť základné potreby, v domácnosti nebola dostačujúca hygiena. Rodičia sa

napriek uloženej povinnosti súdom nepodrobili sociálnemu poradenstvu a otec ani protialkoholické liečbe.

8. Podľa správ kolízneho opatrovníka zo dňa 07.06.2019 a 12.07.2019 rodičia obývali 1-izbový byt, ktorý pozostáva z kuchyne a izby. Deti nemajú vlastné lôžka, rodičia so štyrmi deťmi spia na dvoch posteliach a jednom rozťahovacom gauči. V byte sa nachádza aj kúpeľňa a WC, ktoré sú nefunkčné, nakoľko v byte nie je voda. Vodu rodine poskytujú rodinní príslušníci žijúci v susedstve. Elektrina nie je zavedená, vykuruje sa tuhým palivom. Domácnosť je zariadená starším základným nábytkom. Hygiena bývania je na nižšej úrovni. Obaja rodičia sú nezamestnaní, nie sú v evidencii uchádzačov o zamestnanie, príjem rodiny je príjem rodičov z príležitostných prác. Rodina nepoberala dávku v hmotnej núdzi, nakoľko matka sa v marci 2019 nezúčastnila aktivácie občana v hmotnej núdzi, otec detí a dospelý syn odmietli ponuku na vykonávanie činností v rámci aktivácie občana v hmotnej núdzi. Matka so synom U. sa dopustili prečinu krádeže - neoprávnený odber elektrickej energie. Otec detí navštívil psychiatrickú ambulanciu dňa 11.06.2019, lekáre uviedol, že už cca 1,5 mesiaca nepije, boli mu predpísané lieky. Kontrolu absolvoval dňa 09.07.2019, opätovne mu boli predpísané lieky, ktoré si z lekárne nevybral. U. sa dňa 27.01.2019 dopustila priestupkov proti majetku - v predajni LIDL odcudzila 2 ks čokolády a neskôr 1 ks čokolády. Dňa 25.01.2019 M., Y. a Z. zo zariadenia ušli, centrum zabezpečilo návrat detí späť. Deti boli uvoľnené z centra na Veľkonočné prázdniny, matka bola poučená o dodržaní termínu návratu a upozornená na to, že Y. je objednaná k lekárovi na očné vyšetrenie. Termín návratu nedodrжали. Počas pobytu detí doma v lete sa uskutočnilo sociálne zisťovanie dňa 12.07.2019 o 8.15 hod., Y., U. R. Z. spali, ale M. doma nebola. Rodičia nevedeli uviesť, kde je. M. zrejme doma nespala. Rodina z centra dostala stravné pre deti vo výške 150,- Eur na obdobie 02.07.2019 - 16.07.2019. Matka uviedla, že peniaze hneď minula, musela zakúpiť deťom potraviny, hygienické prípravky a Y. topánky. Doma sa z potravín nachádzala len múka, fazuľa a šošovica. Rodičia nespolupracujú s referátom poradensko-psychologických služieb.

9. Podľa správy kolízneho opatrovníka zo dňa 12.09.2019 bytové pomery sú nezmenené, rodina je stále bez príjmu. Otec detí vyhľadáva príležitostné práce v mieste svojho bydliska. Matka si odrába trest povinnej práce, odrobila 25 hodín. Rodičia naďalej nespolupracujú s referátom poradensko-psychologických služieb, napriek viacerým predvolaniam sa nedostavili. Otec detí navštevuje psychiatrickú ambulanciu MUDr. Edity Koprdovej. Matka do zariadenia deťom telefonuje, zaujíma sa o deti a snaží sa byť s nimi v pravidelnom kontakte. Osobné návštevy sa neuskutočňovali od mesiaca február z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov rodiny až do dňa 21.08.2019, kedy matka navštívila deti v zariadení. Vyživovaciu povinnosť si rodičia neplnia. S rodinou intenzívne pracujú, neustále rodinu podnecujú k zmene doterajšieho spôsobu života, no aj napriek uskutočneným opatreniam k pozitívnej zmene v rodine nedošlo. Rodičia nezmobilizovali svoje sily a neboli schopní plniť dohodnuté úlohy plánu sociálnej práce a plánu výkonu výchovného opatrenia. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam konštatujú, že výchovné opatrenie neplní účel. Preto navrhujú nad výchovou maloletých detí nariadiť ústavnú starostlivosť

10. Podľa správ Centra pre deti a rodiny Hriňová maloletá M. v školskom roku 2019/2020 študuje na Odbornom učilišti internátnom v Lučenci odbor kuchár, s veľmi slabými výsledkami ukončila 9. ročník špeciálnej triedy na základnej škole. Mala 12 neospravedlnených hodín, preto dostala pokarhanie triednym učiteľom. O štúdium veľký záujem nemá, na hodinách nepracuje, študijné výsledky sú veľmi slabé, chýbajú jej základy z matematiky a z jazyka slovenského. Musí byť kontrolovaná, nemá návyk pravidelnej prípravy. Do kolektívu v škole aj v centre zapadla dobre. Je nekonfliktná, so sestrami je súdržná, má ich rada. Dobré správanie má aj k dospelým. Je v kontakte s rodičmi, záleží jej na tom, aby urobili nápravu, podnecuje ich k tomu. S vreckovým veľmi hospodáriť nevie, miera ho väčšinou na cigarety. Zdravotný stav má dobrý. Samoobslužné činnosti má osvojené, stará sa o poriadok na izbe. Maloletá Y. navštevovala v školskom roku 2018/2019 piaty ročník základnej školy. Študijné výsledky sú slabé, neprospeła z anglického jazyka a matematiky. Veľkú chuť do učenia nemá, ale od príchodu k nim urobila malý pokrok. Chýbajú jej základy v matematike, slovenskom jazyku, ťažkosti jej robí učivo zo všetkých predmetov. Ťažko sa vyjadruje, nevie celkom dobre po slovensky. Situáciu jej sťažuje aj to, že nevidí na jedno oko, druhé sa jej pri čítaní rýchlo unaví. V školskom roku 2019/2020 bude navštevovať špeciálnu triedu na základnej škole 6. ročník, pretože neabsolvovala úspešne reparáty. Jej zdravotný stav je dobrý. Absolvovala očné vyšetrenie v Banskej Bystrici, navštevuje oftalmologickú ambulanciu. Umiestnenie v zariadení znášala ťažko, do kolektívu ale zapadla dobre. Ťažko sa prispôbovala režimu, pravidlám, situácia sa ale zlepšuje.

Maloletá U. navštevuje v školskom roku 2019/2020 3. ročník špeciálnej triedy základnej školy. V školskom roku 2018/2019 bola v 3. ročníku základnej školy, výsledky v škole boli slabé, mala vedomostné medzery z predchádzajúcich ročníkov. Najväčší problém má s matematikou, so slovenským jazykom a čítaním. Nebola naučená na pravidelnosť a povinnosť pripravovať sa na vyučovanie. V škole je málo aktívna, nakoľko je tu aj jazyková bariéra - doma používali rómsky jazyk. Samoobslužné činnosti dodržiava, ale až po upozornení. V osobných veciach má neustále chaos. Osobnú hygienu dodržiava, niekedy jej to treba pripomenúť. Zdravotný stav je pomerne dobrý. K ostatným deťom v skupine je nekonfliktná, najlepší vzťah má so sestrou Z., vzťah k dospelým si budovala postupne.

Maloletá Z. navštevuje 1. ročník variant „A“ Špeciálnej základnej školy pre žiakov so sluchovým postihnutím internátnej v Kremnici. Po príchode do centra bola zaradená do prvého ročníka základnej školy. Nakoľko má problémy so sluchom, používa načúvací prístroj, v škole má určité obmedzenia. Ďalší problém bol jazyk, slabá výslovnosť v slovenskom jazyku, doma používala rómsky jazyk, navštevuje ambulanciu klinickej logopédie. Hendikep, ktorý má, jej spôsobuje obmedzenia, ale je veľmi usilovná a má snahu učiť sa. Pri príprave do školy spolupracuje, ale dlhší čas nevydrží. Neprospeľa zo všetkých hlavných. Pri samoobslužných činnostiach potrebuje neustále usmerňovanie, vidieť veľký pozitívny posun pri dennej hygiene, v osobných veciach má neustále chaos. Celkový zdravotný stav je pomerne dobrý, problém je sluchové postihnutie oboch uší. Vzťahy so setrami má dobré, najviac je naviazaná na U.. K dospelým sa správa spontánne.

S rodinou sú deti pravidelne v telefonickom kontakte. Matka sa o deťoch informuje aj prostredníctvom sociálnej pracovníčky alebo komunikáciou s vychovávateľmi. Sestry medzi sebou ako aj s matkou majú silné väzby. Stretnutia v priestoroch centra boli 02.02.2019 (obaja rodičia), 09.02.2019 (matka a brat), 17.02.2019 (matka a krstná matka), 08/2019 (matka). Stretnutie sa uskutočnilo ešte 20.05.2019 v Revúcej, kedy bola uskutočnená prípadová konferencia. 01.03. - 10.03. boli deti na krátkodobý pobyt u rodičov počas jarných prázdnin, 18.04. - 23.04. trávili doma Veľkonočné prázdniny. Po poslednom krátkodobom pobyte mala matka v stanovenom čase vrátiť deti v konkrétny termín, no termín nedodrжала, až po osobnom upozornení deti doniesla. Vyjadrila sa, že bolo pre ňu a deti veľmi ťažké, odlúčiť sa. 02.07. - 31.07. boli deti u rodičov počas letných prázdnin. Návraty z pobytov boli vždy silne emotívne - plač a smútok za rodinou, trvá dlhší čas, kým sa deti znovu adaptujú na prostredie v centre. Rodičia si vyživovaciu povinnosť neplnia.

11. Podľa správy Mesta Revúca bolo v posledných rokoch viackrát zaznamenané nevhodné správanie u rodičov detí. Otec detí bol riešený v roku 2016 Mestskou políciou Revúca z dôvodu znečistenia verejného priestranstva. Matka detí bola riešená v roku 2014 z dôvodu neoprávneného nakladania s komunálnym odpadom aj z dôvodu znečisťovania verejného priestranstva a v roku 2015 z prečinu voči verejnému poriadku a voči porušovaniu pravidiel cestnej premávky. Maloletá M. bola v roku 2015 riešená z dôvodu odcudzenia tovaru. Iné údaje im nie sú známe.

12. Rodičia detí sú nezamestnaní, matka je evidovaná v evidencii uchádzačov o zamestnanie, otec nie je. Príjmom rodiny je dávka v hmotnej núdzi. Obaja rodičia boli v minulosti priestupkovo riešení i trestne stíhaní, v roku 2018 boli obaja trestným rozkazom tunajšieho súdu č. k. 2T/120/2018-120 zo dňa 13.07.2018 uznaní vinnými z prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže v súvislosti so zanedbávaním povinnej školskej dochádzky deťmi v školskom roku 2017/2018. Matka detí bola spolu s plnoletým synom U. trestným rozkazom tunajšieho súdu č. k. 2T/46/2019-123 zo dňa 29.05.2019 uznaná vinnou z prečinu krádeže v súvislosti s neoprávneným odberom elektrickej energie v období od 28.11.2018 - 05.12.2018, bol jej uložený trest povinnej práce vo výmere 300 hodín. Maloleté deti sa v súčasnosti nedopúšťajú protispoločenskej činnosti.

13. Podľa lekárskeho potvrdenia otec detí od júna 2019 navštevuje ambulanciu MUDr. Edity Koprdovej z dôvodu problémov s alkoholom, protialkoholickéj liečbe sa chce podrobiť dobrovoľne, keď prestane piť, deti sa mu vrátia z ústavu domov. Otcovi detí bola nastavená liečba a dohodnuté kontroly, kontrol sa zúčastnil v mesiacoch júl a august 2019.

14. Kolízny opatrovník detí na pojednávaní uviedol, že bytové pomery rodiny sú nezmenené, obaja rodičia detí sú nezamestnaní. Matka je od 31.07. evidovaná na úrade práce, otec ani plnoletý syn evidovaní nie sú. Rodičia majú povinnosť podrobovať sa poradenstvu na referáte, ale boli tam len raz. Rodičia si neplnia vyživovaciu povinnosť. Otec začal protialkoholickú liečbu len nedávno, je to účelové, aby sa deti vrátili domov. Otec detí bol videný v meste pod vplyvom alkoholu. Keď boli deti v lete doma, rodičia na ne dostatočne nedohliadali, deti boli videné okolo 21.00 v meste. Rodičia by

asi nezabezpečili, aby deti chodili do školy. Deti po umiestnení boli po zdravotnej stránke zanedbané, u Y. sa zistil problém s okom, ktorý má trvalé následky. Rodičia boli upozorňovaní na dohliadanie nad zdravotnou starostlivosťou nad deťmi, ale to zanedbávali. Navrhujú nariadenie ústavnej starostlivosti, nakoľko rodičia neupravili svoje pomery a nie je predpoklad, že tak urobia.

15. Matka detí na pojednávaní uviedla, že jej manžel a syn sa boli zaevidovať, ale ešte im neprišlo rozhodnutie. Ona nešla na referát, lebo chcela odísť za prácou, ale nakoniec nešla. Výživné neplatila, lebo nemala z čoho. Je pravda, že otec detí nepije. Deti bola pozrieť v centre 6 - 7 krát, naposledy v auguste, doma boli v júli na prázdniny. Od umiestnenia detí urobili také zmeny, že keď v septembri dostala dávku v hmotnej núdzi 168,- Eur, kúpila stenu, stôl, stoličky, koberce, gauč. Bola za prácou v Bratislave, ale nezaplatili jej. Momentálne mená žiadne peniaze, doma má fazuľu a šošovicu a má aj šampón proti všiam. Ak by sa deti vrátili domov, tak si požičia od syna, prípadne sa niečo privyrobia. Otec detí chodí na huby a vypomáhať, nejaké peniaze zarobí. Momentálne nemajú zavedenú elektrinu, ale dala by jej elektrinu švagriná. Bola odsúdená a odrába si povinnú prácu 300 hodín. Ešte to odpracované nemá. Maloletá Z. by po návrate domov chodila do školy do Lučenca, ona by si zohnala peniaze, aby to zabezpečila. M.Z. by pokračovala v štúdiu v Jelšave. Pokiaľ ide o to, že Y. nevidí, zanedbali to. Ona urobí všetko preto, aby sa deti vrátili domov.

16. Otec detí na pojednávaní uviedol, že nepije odkedy začal chodiť k psychologičke. Keď mal byť videný v meste pod vplyvom alkoholu, museli si ho pomýliť so strýkom, ktorý sa naňho podobá. Naposledy si zarobil asi 30,- Eur. Dnes mal 10,- Eur, bol ale u lekára, kúpil si lieky a ostali mu okolo 3,- Eurá. Zamestnať sa nemohol, lebo na to potrebuje skúšku a tú on nedokáže urobiť. Z. by po návrate domov mohla chodiť do školy aj v Revúcej, nevidí dôvod, prečo by to nebolo možné. Pokiaľ ide o to, že Y. nevidí, buchla sa, ale nikdy im nevravela, že nevidí.

17. Maloleté deti na pojednávaní uviedli, že chcú ísť spať domov, že im rodičia chýbajú, budú riadne chodiť do školy. Problémy v zariadení nemajú, majú tam aj kamarátky. M. a Z. sú cez týždeň na internáte a cez víkend v centre.

18. Podľa § 28 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v platnom znení (ďalej len zákon o rodine) súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, zastupovanie maloletého dieťaťa, správa majetku maloletého dieťaťa.

19. Podľa § 37 zákona o rodine nevhodné správanie sa detí, ako aj porušovanie povinností rodičov, vyplývajúcich z ich rodičovských práv a povinností, alebo zneužívanie ich práv môže každý oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obci alebo súdu. Rovnako môže každý oznámiť tomuto orgánu, obci alebo súdu skutočnosť, že rodičia nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

- a) vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu,
- b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené,
- c) uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývin; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce,
- d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely

- a) zabezpečenia odbornej diagnostiky pobyt v zariadení, ktoré vykonáva odbornú diagnostiku, najdlhšie na šesť mesiacov,

- b) zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyť v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov,
- c) zabezpečenia resocializácie drogových a iných závislostí pobyť v zariadení, ktoré vykonáva resocializačné programy pre drogovu a inak závislých.

Na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo na zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa počas výkonu výchovného opatrenia podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3 súd môže rodičom dieťaťa, osobám, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcim osvojiteľom, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľom alebo poručníkovi, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, uložiť

- a) povinnosť spolupracovať so zariadením podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3, s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom,
- b) inú povinnosť.

Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže výchovné opatrenie podľa odseku 3 uložiť aj vtedy, ak jeho uloženiu nepredchádzalo výchovné opatrenie podľa odseku 2. Ak súd rozhodne o uložení výchovných opatrení podľa odseku 3, môže ich vhodne a účelne spájať s výchovnými opatreniami uvedenými v odseku 2. Súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom a s príslušným zariadením.

Súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia. Súd zruší výchovné opatrenie, ak splnilo svoj účel. Ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia. Ak súd na základe zhodnotenia účinnosti výchovného opatrenia rozhoduje o opakovanom uložení výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o nariadení ústavnej starostlivosti podľa § 54, môže dočasne upraviť pomery maloletého dieťaťa do právoplatnosti rozhodnutia.

20. Podľa § 54 ods. 1 - 3 zákona o rodiny náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti. Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

- a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,
- b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,
- c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo
- d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

21. V súvislosti s výchovou maloletých detí a s plnením rodičovských povinností sa v rodine maloletých detí dlhodobo vyskytujú nedostatky rôzneho charakteru, v dôsledku ktorých boli vykonávané opatrenia zo strany orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a tiež boli súdom ukladané výchovné opatrenia. Spočiatku sa nedostatky prejavovali vo vzťahu k starším deťom, so zvyšujúcim sa vekom detí sa záškoláctvo a dopúšťanie sa priestupkov vyskytovalo aj u mladších detí. Rodičia nezvládali výchovu maloletých detí, nedokázali zabezpečiť, aby si deti plnili povinnú školskú dochádzku, nedopúšťali sa protispoločenského konania, plnili to, čo im uložia, nestanovili deťom režim, v rámci ktorého by sa deti naučili vytvárať si a dodržiavať pravidlá. Tieto zistenia sa potvrdili po umiestnení detí do zariadenia, keď deti mali problém adaptovať sa, mali problémy so samoobslužnými činnosťami, udržiavaním systému vo veciach, sústredenia sa na plnenie úloh, dodržiavaním pravidiel. Okrem toho maloleté deti v dôsledku neplnenia školskej dochádzky dosahujú v škole slabé výsledky a sú po rozumovej stránke na nižšej úrovni ako by mohli a mali byť. Pokiaľ ide o tieto nedostatky vo výchove, rodičia napriek opatreniam orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, uloženému dohľadu a povinnosti podrobovať sa poradenstvu neurobili žiadnu zmenu, ktorá by nasvedčovala, že výchova detí bude z ich strany do budúcnosti zabezpečovaná riadne. Rodičia detí vedú v zásade stále rovnaký spôsob života, nezmenili prístup k životu, nesnažia sa zmeniť rodinnú situáciu a fungovanie rodiny napr. zamestnaním sa, zvýšením príjmu rodiny, zodpovedným plnením si povinností. Možnosť odborného poradenstva, ktoré by im mohlo napomôcť k odstráneniu nedostatkov, vôbec nevyužili. Aj tým sa prejavuje postoj rodičov. Nedostatočnú snahu o

úpravu pomerov potvrdzuje i to, že matka detí sa len nedávno dopustila spolu s plnoletým synom krádeže v súvislosti s neoprávneným odberom elektrickej energie a aj jej prístup k splneniu uloženého trestu povinnej práce je vlažný, z nariadených 300 hodín si odpracovala len 25. Jediným pozitívnym krokom, ktorý môže mať vplyv na zlepšenie výchovného pôsobenia rodičov na deti je, že sa otec detí začal podrobovať protialkoholickému liečebnému režimu. Samotné návštevy lekára ale nebudú pre zmenu rodinnej situácie postačujúce, je nevyhnutné, aby otec detí úplne abstinoval, dodržiaval pokyny lekára, užíval predpísané lieky.

Okrem nedbalého prístupu rodičov k výchove detí, rodičia tiež zanedbávali starostlivosť o maloleté deti. Deti v minulosti opakovane nemali zabezpečené potreby, predovšetkým vhodnú obuv, oblečenie, hygienické potreby, ale stravu. Rodičia sa nedostatočne starali o zdravie detí, napriek akútnym problémom ich nezobrali na potrebné vyšetrenia a ošetrenia, napr. k zubárovi, napriek upozorneniam neriešili zdravotný problém maloletej Daniely s okom, v dôsledku čoho má trvalé následky, deti ani v prípade choroby nedodržiavali liečebný režim, príp. nemali lieky. V rodine sa vyskytovali nedostatky pokiaľ ide o hygienu, hygiena je stále v rodine na nízkej úrovni, rodičia nemajú zabezpečený dostatok hygienických potrieb a drogérie. Keďže rodičia ku dňu rozhodovania súdu nemali vôbec žiadne peniaze, je zrejmé, že v prípade návratu detí do domáceho prostredia by opäť riadne nezabezpečovali potreby maloletých detí. Rodičia od uloženia posledného výchovného opatrenia pobytového charakteru neurobili žiadnu zásadnú zmenu v ich postoji a životnom štýle, ktorá by zvýšila príjem rodiny na zabezpečenie potrieb členov rodiny. Rodičia hľadajú len málo efektívne a krátkodobé riešenia, ako sú pôžičky určitých malých finančných čiastok, ktoré problémy neriešia.

22. Keďže rodičia neupravili rodinné a sociálne pomery detí tak, aby bol možný ich návrat do domáceho prostredia, nemajú vytvorené podmienky na riadne zabezpečovanie starostlivosti o maloleté deti a nedostatočne si plnia súdom uložené povinnosti, súd má za to, že uložené výchovné opatrenia neplnia svoj účel pokiaľ ide o zmenu prístupu rodičov, zlepšenie ich výchovného pôsobenia či plnenia ich rodičovských povinností. Za týchto okolností prichádza do úvahy uloženie ďalšieho výchovného opatrenia pobytového charakteru podľa § 37 ods. 3 zákona o rodine alebo nariadenie ústavnej starostlivosti podľa § 54 zákona o rodine, ako to navrhol kolízny opatrovník, keďže nebola zistená iná osoba, ktorá by mohla zabezpečovať osobnú starostlivosť o deti.

Súd sa v predmetnej veci priklonil k uloženiu ďalšieho výchovného opatrenia - k dočasnému odňatiu detí z osobnej starostlivosti rodičov a nariadeniu pobytu detí v centre pre deti a rodiny na dobu 6 mesiacov na zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletých detí. Súd prihliadol na to, že po uložení výchovného opatrenia pobytového charakteru urobili rodičia detí prvé kroky k riešeniu problémov v rodine (napr. zabezpečili niekoľko kusov nábytku do domácnosti, otec detí sa začal podrobovať protialkoholickému liečebnému režimu), aj keď tieto nemožno považovať v žiadnom prípade za postačujúce. Pri rozhodovaní v predmetnej veci musí súd brať do úvahy ako prvoradé hľadisko záujem maloletých detí, ktorým je v danom prípade to, aby žili a vyrastali v domácom rodinnom prostredí vytvorenom rodičmi, kde sa ich vzájomné väzby s rodičmi i väzby medzi súrodencami navzájom budú utužovať a prispieť k zdravému duševnému, telesnému a citovému vývinu detí. Pravdepodobnejšie dosiahnutie tohto cieľa v tejto rodine je za trvania výchovného opatrenia pobytového charakteru, keď majú rodičia konkrétne stanovený čas, aby urobili úpravu pomerov v rodine. Je možné, že rodičia si doposiaľ dostatočne neuvedomovali, že návrat maloletých detí do rodinného prostredia, aké bolo v čase ich vyňatia a aké je aj v súčasnosti, neprichádza do úvahy. Rodičia musia upraviť svoje pomery tak, aby v domácnosti z dlhodobého hľadiska bolo zabezpečené všetko potrebné pre maloleté deti, čo je možné dosiahnuť získaním riadneho a stabilného príjmu rodiny, z ktorého budú rodičia vedieť uspokojovať potreby detí. Krátkodobé riešenia ako pôžičky nemôžu viesť k náprave z dlhodobého hľadiska. Ak si rodičia zabezpečia stabilný príjem a budú riadne plniť svoju vyživovaciu povinnosť na účet zariadenia, bude to svedčiť o tom, že je v ich schopnostiach zabezpečovať deťom aspoň základné potreby. Zároveň musia rodičia zmeniť svoj prístup a životný štýl, musia zodpovedne plniť všetky povinnosti, ktoré majú, či sú to už povinnosti uložené súdom alebo inou inštitúciou, počas krátkodobých pobytov detí v domácom prostredí sa musia deťom náležite venovať a riadne dohliadať na to, ako trávia svoj čas, stanoviť im pravidlá, ktorých dodržiavanie budú od nich aj vyžadovať.

23. Vzhľadom na uvedené súd v súlade s § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodine uložil výchovné opatrenie - dočasne maloleté deti M., Y., U. a Z. odňal z osobnej starostlivosti rodičov a nariadil im na dobu 6 mesiacov pobyt v Centre pre deti a rodiny Hriňová. Zároveň ponechal rodičom povinnosť spolupracovať s Referátom poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca a povinnosť otca detí podrobovať sa protialkoholickému liečebnému režimu. Výchovné opatrenie bude vyhodnotené

pred uplynutím doby umiestnenia detí, t.j. pred uplynutím 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku s tým, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca bude podávať súdu správy každé 3 mesiace od právoplatnosti rozsudku.

24. Podľa § 62 ods. 1 - 3 zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

25. Podľa § 75 ods. 1 prvá veta zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

26. Keďže boli maloleté deti odňaté z osobnej starostlivosti rodičov a bol im nariadený pobyt v zariadení, súd analogicky podľa § 81 zákona o rodine a v súlade s § 62 a 75 zákona o rodine upravoval vyživovaciu povinnosť rodičov k maloletým deťom. Výživné bolo určené v minimálnej zákonnej výške, t. j. vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne, nakoľko rodičia detí majú minimálny príjem (len dávku v hmotnej núdzi) a v ich schopnostiach a možnostiach nie je platenie výživného vo vyššej výške. Výživné sú rodičia povinní platiť počas celého trvania umiestnenia detí v zariadení a to na účet zariadenia.

28. Vzhľadom na uvedené súd zaviazal oboch rodičov maloletých detí na platenie výživného na každé z maloletých detí v minimálnej zákonnej výške vopred na účet Centra pre deti a rodiny Hriňová.

Poučenie:

Účastníci konania, ktorí sa po vyhlásení rozsudku výslovne vzdali práva na odvolanie, nemajú právo podať proti tomuto rozsudku odvolanie.

Účastníci konania, ktorí sa práva na odvolanie proti rozsudku nevzdali, môžu proti tomuto rozsudku podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Revúca.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie v časti, v ktorej bola upravená starostlivosť o maloleté dieťa, styk s maloletým dieťaťom alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému dieťaťu, oprávnený môže podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa § 370 a nasl. Civilného mimosporového poriadku.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie v časti, ktorým bola upravená peňažná povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku. Exekúciu možno vykonať zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, predajom hnuteľných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.